

Spelen op het werk

Marijke Arendsen Hein en Hortense Berkenveld.

Recensie:
Bart van Rijsbergen

Om met de deur in huis te vallen, dan hoeft u zich geen zorgen meer te maken: dit kleurrijke boek is een waardevol bezit als u werkt met andere mensen. Voor wie dagelijks op de werkvloer met anderen te maken heeft, zal de inhoud van toepassing zijn en hulp bieden. Het is geschreven voor de eenling, het team en de organisatie. De ondertitel belooft nog meer, je vergroot je werkplezier met transactionele analyse (TA).

Dan kom ik op mijn enige punt van aandacht: de vorm. Het boek is te groot. Het leest voor mij als een tekst- en werkboek tegelijk en die wil je bij de hand hebben en niet in de boekenkast. Het zou daarom in je achterzak moeten passen als handboek, om erbij te pakken als zaken lastig worden, dan te bladeren en een 'o ja moment' te beleven.: Dit is er aan de hand, hier en nu moet ik opletten, wat denk ik, voel en doe ik, wat doet de ander, enz. Misschien kan een volgende uitgave in een handzaam formaat, als zakbijbel, zodat deze Spelbreker een andere spelbreker uit onze achterzak verdringt.

De auteurs zijn in de TA- wereld niet onbekend. Hortense Berkenveld is een ervaren coach met ruime (Spel?)ervaring in organisaties en zo lees ik op haar site een persoonlijke behoefte aan spiritualiteit en zingeving. Marijke Arendsen Hein is de *grand old lady* van de Nederlandse TA en 'sponsort' Hortense bij haar CTA- certificering. De band tussen deze TA vrouwen is zodanig dat zij, met succes, dit boek hebben geschreven.

Het boek telt elf hoofdstukken. De belangrijkste TA-concepten en hun onderlinge verbanden worden behandeld, in de context

van de mens in een professionele organisatie. 'Spelen op het werk' gaat over jezelf en professionele ontmoetingen met een ander. Wat kan er spelen, wanneer wordt een situatie Spel wordt en wat kun je daaraan doen?

Zélf doen dan, want autonomie vinden de auteurs van groot belang. De opbouw vind ik sterk en logisch. Van verklarend; hoe zit het in elkaar? Naar praktisch; hoe herken je het in de dagelijkse praktijk? En coachend, wat zijn de gevolgen van Spel en hoe kom je eruit? De drie afsluitende hoofdstukken lijken een vreemde eend in de bijt, maar zijn urgent voor wie met afscheid en verandering (pensioen, reorganisaties) te maken heeft en voor wie pest of gepest wordt.

Het boek eindigt met 'de behoeften van ieder mens'. Ik vermoed dat Hortense hier een belangrijk deel van heeft geschreven. Het laatste hoofdstuk, had overigens ook het eerste kunnen zijn, als introductie voor de lezer. De vlag dekt dus de lading!

En Spel, daar gaat dit boek over. Het is vervelend als je 'in Spel' bent. En je kunt er wat aan doen. Dit boek helpt je daarbij. Ik tel 24 voorbeelden van Spelmatige situaties en 31 oefeningen om hieraan te werken. Die voorbeelden zijn raak en gedetailleerd, precies zoals het gaat op het werk van alledag. Er wordt niet om de hete brij gedraaid, het is zoals het in de praktijk gebeurt. De taal van dit boek is toegankelijk en krachtig. Het is TA taal, gericht op positieve verandering en eigenaarschap. De oefeningen vragen inzet, veranderen gaat niet vanzelf. Ze nodigen uit om het samen te doen. Het boek legt ook de link tussen organisatiescript en het persoonlijk script. De Spelformule heb ik niet teruggevonden maar ook niet gemist.

Sommige zinnen zijn voltreffers zoals: "Natuurlijk kun je elkaar het leven zuur maken en dingen doen die je collega's hinderen op het werk en daarbuiten. Andersom kun je veel doen om op een plezierige manier samen te werken. Uiteindelijk is er maar één persoon die jou gelukkig kan maken en gelukkig kan houden en dat ben jezelf. Om uit spel te blijven, dien je allereerst in te zien dat het om mythes gaat, om sprookjes. Jij bent zelf de regisseur van je leven, je kunt zelf beslissen en je bent zelf verantwoordelijk voor wat je denkt, doet en voelt. Het goede nieuws is: je kunt jezelf leren kennen en je gedrag veranderen."

En over het herhalen van spelmatige patronen: "Je wilt iets inhalen wat niet ingehaald kan worden, omdat je geen kind meer bent en de mensen bij wie je het patroon herhaalt je ouders/opvoeder niet zijn." Duidelijker kun je het niet krijgen!

Een *eye-opener* voor mij is dat er voordelen zijn aan negatieve voorwaardelijke strooks gericht op verbetering van de eigen autonomie en de relatie. Zo heb ik nog nooit naar gekeken. In het boek lees je hoe je dat doet. En over strooks gesproken, daar zijn de dames niet vies van. Ze geven zich er zelf een, vermomd als voorbeeld op p.53: "Wat een goed boek hebben jullie geschreven."

Die strook is waarachtig en welverdiend. Ik wens alle werkenden veel leesplezier!

Referentie

- Arendsen Hein, M., Berkenveld, H., *Spelen op het werk*. Uitgeverij Mei, Amsterdam, NL (2021)